

Asia: VN/538/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset säännökset (Luku 1)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 1 ja sen perusteluista

Jätteen luokittelun päättyminen

Jätelakiin esitetään lisättäväksi uusi pykälä 5 b §, johon siirrettäisiin nykyisestä jätelain 5 §:stä jätteen luokittelun päättymistä koskevat asiat. Pykälässä esitetään säädettäväksi tapauskohtaisesta jätteen luokittelun päättymisestä niiden jätteiden osalta, joita koskien ei ole EU-tason tai kansallisen tason asetusta jätteen luokittelun päättymisestä. Tapauskohtaisen ratkaisun tekisi toiminnan ympäristölupaviranomainen. ELY-keskus pitää hyvänä esitystä, että tapauskohtaisen jätteen luokittelun päättymiseen liittyvä ratkaisumenettely kirjataan lainsäätelylle. Tällä selvennetään tapauskohtaiseen päätöksentekoon liittyviä menettelyjä ja vahvistetaan jo muutenkin yleisesti käytössä ollut toimintatapa.

ELY-keskus esittää kuitenkin harkittavaksi, olisiko säädöksen tai sen perustelujen tasolle tarpeen nostaa se, milloin jätelajin jätteen luokittelun päätymisestä tulisi säätää asetuksella ja milloin se voidaan tehdä tapauskohtaisella harkinnalla. Jätelajeilla, joista valmistetaan useassa eri paikassa vastaavanlaista hyödynnettävää materiaalia, olisi asetuksen tasoinen säätely todennäköisesti tapauskohtaista päätöksentekoa parempi menettely yhdenmukaisten vaatimusten luomiseksi.

Yleiset velvollisuudet ja periaatteet (Luku 2)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 2 ja sen perusteluista

-

Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 5 ja sen perusteluista

-

Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 6 ja 7 sekä niiden perusteluista

-

Muut jätelain pykälät

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen muista luvuista ja niiden perusteluista

Jätelain 87 § ja 88 §, valtakunnallinen jätesuunnitelma ja alueelliset yhteistyöryhmät

Jätelakia esitetään muutettavaksi siten, että alueellisista jätesuunnitelmista luovutaan. Uudenmaan ELY-keskus pitää tätä kannatettavana. ELY-keskus katsoo, että valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa tulee huomioida alueelliset erityispiirteet samalla kun alueellisista jätesuunnitelmista luovutaan. Valtakunnallisella jätesuunnitelmalla, mahdollisine alueellisine painotuksineen ja toimenpiteineen, on saavutettavissa vastaava ohjausvaikutus pienemmällä työmäärällä.

Jätelain muutosesityksen mukaan alueellista yhteistyötä edistämään perustettaisiin alueelliset yhteistyöryhmät. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että ehdotus alueellisten yhteistyöryhmien perustamisesta on kannatettava, koska näin voidaan saada alueellista tietoa ja näkökulmia suunnitelman laadintaan sekä sitouttaa toimijoita siinä asetettuihin tavoitteisiin. Perustelumuistion mukaan yhteistyöryhmässä tulisi olla edustajat alueen kaikista kunnista, sekä sen tulisi edustaa monipuolisesti ja tasapuolisesti alueen toiminnanharjoittajia ja jätelain 134 §:ssä mainittuja yhdistyksiä ja säätiöitä. Etenkin tilanteissa, joissa ryhmä on tarkoituksenmukaista perustaa yhdessä useamman ELY-keskuksen kanssa, on todennäköistä, että ryhmän kokoonpano kasvaa em. kriteereillä hallitsemattoman suureksi. Ryhmän kokoonpano tulisi määritellä näin ollen edustukselliseksi, esim. kuntien edustus voisi olla alueellista. Uudenmaan ELY-keskus katsoo myös, että esityksessä mainittu alueellisten tietojen kokoamis- ja toimittamisvelvoite tulee järjestää mahdollisimman pitkälle keskitetysti ja sähköisiä raportointityökaluja hyödyntäen.

Jätelain 95 § – 99 §, 124 §, muutokset jätehuoltorekisterimenettelyyn

Uudenmaan ELY-keskus pitää esitystä jätelain 94 – 99 §:ssä tarkoitettujen jätteen kuljettajien ja välittäjien jätehuoltorekisteriin hyväksymistä ja merkitsemistä koskevien tehtävien keskittämistä yhteen ELY-keskukseen lähtökohtaisesti kannatettavana. Erityisesti ulkomaisten jätteen kuljettajien hyväksyminen ja merkitseminen edellyttää erityisosaamista (mm. kielitaito), jota ei ole järkevää

hankkia ja ylläpitää useassa ELY-keskuksessa. Jäte-huoltorekisteriin hyväksyminen on pääasiassa hakemusasiakirjoihin perustuvaa menettelyä, joka ei ole aluesidonnaista, ja siten keskitettävissä.

Jätelain 124 §:n mukaan toimivaltaisen valvontaviranomaisen on määräajoin tarkastettava jätteen ammattimaisina kuljettajina tai jätteen välittäjinä toimivia yrityksiä. Pykälään ehdotetun muutoksen mukaan jätehuoltorekisteritehtäviä keskitetysti hoitavan ELY-keskuksen on laadittava em. toimintoja koskeva suunnitelma yhteistyössä muiden ELY-keskusten kanssa. Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että myös jätelain 124 §:n mukainen jätteenkuljettajien ja välittäjien valvontavastuu tulee selkeästi siirtää keskitettävälle ELY-keskukselle, vaikka muiden ELY-keskusten paikallistuntemusta valvontasuunnitelman laadinnassa käytettäisiinkin apuna. Muissa ELY-keskuksissa ei keskittämisen jälkeen ole tarkoituksenmukaista ylläpitää sellaista jätehuoltorekisterimenettelyihin liittyvää asiantuntemusta, jota toimintojen varsinainen valvonta edellyttäisi. Jätteen kuljettajien ja välittäjien valvonta lienee mahdollista toteuttaa esim. hyödyntämällä etäyhteyksiä tai tehtävien hoidon alueellisella hajauttamisella. Kun jätteen kuljettajien valvontakin keskitetään, ELY-keskus ei näe erityistä syytä sille, että jätehuoltorekisteripäätöksistä tulisi välttämättä toimittaa tietoa muille ELY-keskuksille, kuten esityksen pykälässä 96 § on ajateltu säädettävän.

Jätehuoltorekisteriin hyväksymismenettelyyn on esitetty useita muutoksia. Uudenmaan ELY-keskus pitää vakuusmenettelystä luopumista sinänsä kannatettavana. Vakuus on useimmissa jätehuoltorekisteröintipäätöksissä jätetty vaatimatta ja asetettujakaan vakuuksia ei ole jouduttu käytännössä realisoimaan. Vakuusmenettely on ajateltu korvattavaksi vakavaraisuuteen liittyvillä vaatimuksilla, jotka viranomaisen lähtökohtaisesti tarkastaisi toisten viranomaisten rekistereistä. Lisäksi on asetettu vaatimus, ettei hakijalla saisi olla tuoreita ympäristörikostuomioita. ELY-keskus toteaa, että mikäli tällaisia vaatimuksia asetetaan, niiden tarkistamisen tulisi olla jätehuoltorekisteriasioita käsittelevälle viranomaiselle helppoa ja yksiselitteistä, eikä se saisi oleellisesti lisätä hakemuksen käsittelyn työmäärää. Mikäli jätehuoltorekisteriviranomainen ei itse pääse tarkistamaan tietoja muiden viranomaisten rekistereistä, lisääntyy myös muiden viranomaisten työmäärä tarvittavien tietopyyntöjen myötä. Varsinkin ulkomaisten toiminnanharjoittajien kohdalla em. seikkojen tarkistaminen luotettavasti voi käytännössä olla erittäin työlästä. ELY-keskus huomauttaa myös, että on jossain määrin ristiriitaista, että em. vaatimuksia asetettaisiin jätteen kuljettajille ja välittäjille, kun vastaavien vaatimusten täyttymistä ei edellytetä esim. jätteen ammatti- tai laitospöytäkirjoilta.

Ehdotetun jätelain 95 §:n 2 momentin 4) kohdan mukaan hakijalla ei saa olla veroihin, kohdassa mainittuihin muihin maksuihin liittyviä laiminlyöntejä eikä muita ulosotossa olevia velkoja, jotka ovat hakijan maksukykyyn nähden vähäistä suurempia. ELY-keskus toteaa, että em. ilmaisu ”maksukykyyn nähden vähäistä suurempia” on siinä määrin epämääräinen, että se voi aiheuttaa tulkintaongelmia.

Ulkomaisten jätteen kuljettajien hyväksymisen ja merkitsemisen osalta tulee varmistaa, että jätehuoltorekisteri tietojärjestelmänä mahdollistaa näiden rekisteröinnin heti siinä vaiheessa, kun lainsäädäntö tulee voimaan.

Jätelain 108 a §, Viranomaisten tehtävät aluskierrätysasetuksen toimeenpanossa

Jätelain 108 a §:ään ehdotetaan muutosta siten, että aluskierrätysasetuksessa tarkoitettut aluskierrätysuunnitelmat toimitettaisiin jatkossa hyväksyttäväksi ELY-keskuksille nykyisten aluehallintovirastojen sijasta. Nykyisen lainkohdan edellyttämän päätöksen sijasta suunnitelman hyväksyntä olisi ns. hiljainen hyväksyntä. Mikäli pykälää muutetaan em. tavalla, tulee huomioida, että kyseessä olisi ELY-keskuksille uusi tehtävä, jonka tekeminen vaatii osin uudenlaista asiantuntemusta ja resursseja. Vaikka siirryttäisiinkin päätöksestä hiljaiseen hyväksyntään, suunnitelman käsittely vaatii kuitenkin saman asiantuntemuksen.

Jätelain 118 §, 118 a §, 119 §, kirjanpito- ja raportointivelvollisuudet

Jätelakiin esitetään uusia tai tarkennettuja kirjanpito- ja raportointivelvollisuuksia koskien mm. POP-jätteitä, jätteen laitos- ja ammattimaisia käsittelijöitä ja elintarvikealan toimijoita. Tarkemmin kirjanpito- ja raportointivelvollisuuksista on tarkoitus säätää jäteasetuksen muutoksella. Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että säädettäessä uusista raportointivelvollisuuksista tulee varmistaa, että tietojen toimittaminen toteutetaan pääsääntöisesti käyttämällä nykyisiä toiminnanharjoittajien ja viranomaisten käyttämiä raportointi-järjestelmiä (esim. YLVA). Lisäksi tulee varmistaa, että käytettävät sähköiset järjestelmät mahdollistavat edellytettyjen tietojen toimittamisen silloin, kun velvoitteet tulevat voimaan, esim. YLVA-lomakkeisiin on tehty tarvittavat muutokset.

POP-jätteiden kirjanpitoa ja raportointia koskevilla muutoksilla saatetaan voimaan POP-asetuksen vaatimukset POP-jätteiden valvonnan ja jäljitettävyyden varmistamisesta. Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että POP-jätteiden tunnistaminen jätevirroista on kuitenkin varsin puutteellista, eikä alan toimijoillakaan ole välttämättä tietoa, missä määrin heidän käsittelemänsä jätteet tosiasiallisesti sisältävät POP-yhdisteitä. POP-jätteiden parempi tunnistaminen jätevirroista edellyttäisi selkeää ohjeistusta ja toiminta-tapojen kehittämistä sekä alan toimijoiden kouluttamista.

Jätelain 121 §. 121a §, 121b §, Siirtoasiakirjamenettelyt

Jätteen siirtoasiakirjoihin liittyviä menettelyjä esitetään muutettavaksi siten, että sähköisestä siirtoasiakirjasta tulee ensisijainen menettelytapa. Paperista siirtoasiakirjaa voisi käyttää vain, jos jätteen haltijalla ei ole edellytyksiä sähköisen siirtoasiakirjan käyttöön. Sekä sähköiset että paperiset siirtoasiakirjat on toimitettava ympäristönsuojelun tietojärjestelmään, tarkemmin sen osaksi perustettavaan uuteen siirtoasiakirjarekisteriin, jota Suomen ympäristökeskus ylläpitäisi.

Siirtoasiakirjojen toimittamisella siirtoasiakirjarekisteriin koskevalla velvoitteella pannaan täytäntöön jätedirektiivissä ja POP-asetuksessa asetettuja velvoitteita jätteen kuljettamista koskevien tietojen toimittamisesta viranomaisille. Lakimuutoksesta ja sen perusteluista jää kuitenkin jossain määrin epäselväksi, kuinka näitä tietoja on tarkoitus hyödyntää jätelain valvonnassa ja kuka ja kuinka näiden tietojen toimittamista siirtoasiakirjarekisteriin valvotaan.

Jätteen siirtoasiakirjoja laaditaan lukumääräisesti huomattavan paljon. Uudenmaan ELY-keskus pitää tärkeänä, että siirtoasiakirjojen toimittaminen siirtoasiakirjarekisteriin tehdään toiminnanharjoittajille mahdollisimman yksinkertaiseksi ja helpoksi, myös paperisten siirtoasiakirjojen osalta. Siir-toasiakirjojen toimittamisen työmäärä ei saa olla liian suuri, jotta järjestelmä otetaan toimijakentällä käyttöön.

Lakiesityksessä siirtoasiakirjojen toimittamisvelvoite siirtoasiakirjarekisteriin on ajateltu tulevan vaarallisen jätteen ja POP-jätteen osalta voimaan ilmeisesti lain voimaan tullessa ja muiden siirtoasiakirjajätteiden osalta vuoden 2022 alusta. ELY-keskus toteaa, että siirtymäaika on varsin lyhyt. Mikäli velvoitteet tulevat voimaan em. aikataulussa, tulee huolehtia, että siirtoasiakirjarekisteri on tuolloin tosiasiallisesti toiminnassa ja alan toimijoita ja viranomaisia on ohjeistettu sen käyttämiseen.

Muiden lakien muutettavat pykälät (ympäristönsuojelulaki, kemikaalilaki, rikoslaki ja laki rikesakkorikkomuksista)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ympäristönsuojelulakiin, kemikaalilakiin, rikoslakiin ja ehdotetuista pykälämuutoksista ja niiden perusteluista

-

Asetusyhteenvedo

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätealan asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeisestä sisällöstä

-

Vaikutusten arviointi

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perustelujen luvuista 4.2-5.

-

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perusteluiden muista osista ja muista mahdollisista asioista

-

Suominen Vesa

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus - Uudenmaan ELY-
keskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue